

EVALUATIE VAN RIOLERINGSBELEID IN LIMBURG

Realisatie basisinspanning en aansluiten buitengebied lopen achter

De realisatie van de basisinspanning en het aansluiten van het buitengebied op de riolering lopen achter, in ieder geval in de provincie Limburg. Dit blijkt uit het rapport 'De pijp in, de pijp uit', dat het rioleringsbeleid van 1996 tot 2000 evalueert. De financiële inschatting uit 1997 is volgens het rapport een realistische: met de realisatie van de uitvoeringsmaatregelen is ongeveer één miljard gulden gemoeid. De kosten van de rioleringszorg zullen, hoewel minder snel dan de afgelopen jaren, groeien naar circa 450 gulden per huishouden in 2008.

In het Waterhuishoudingsplan 1991-1995 is opgenomen dat gemeenten uiterlijk in 1993 moeten beschikken over een rioolbeheerplan, en in het kader van de Wet milieubeheer is per 1 januari 1994 het opstellen van een gemeentelijk rioleringsplan (GRP) verplicht. Het College van Gedeputeerde Staten van Limburg heeft de gemeenten in 1995 verzocht deze plannen ook daadwerkelijk op te stellen en de basisinspanning vóór 1 januari 1998 te realiseren. Ook zijn gemeenten in het kader van de Wet milieubeheer verplicht zorg te dragen voor een doelmatige inzameling en transport van afvalwater. Hiervoor ontbrak echter een provinciaal toetsingskader, met name voor het buitengebied. Uiteindelijk is het rioleringsbeleid vastgesteld in de nota Rioleringsbeleid Limburg in april 1997. Een aantal belangrijke data uit deze nota zijn verstreken, en dat was aanleiding voor de stuurgroep Rioleringsstrategie om via een enquête de stand van zaken bij de gemeenten te inventariseren.

De belangrijkste zaken die de gemeenten volgens de beleidsnota hadden moeten realiseren, zijn het opstellen van een gemeentelijk rioleringsplan (1 januari 1994), het inhalen van achterstallig onderhoud, het saneren en opheffen van lozingen in de gebouwde omgeving en het realiseren van de basisinspanning (de vuiluitworp van het stelsel mag niet méér bedragen dan die van een referentiestelsel). De basisinspanning moest gerealiseerd zijn per 1 januari 1998, behalve als gemeenten goed kunnen motiveren waarom realisatie niet mogelijk is.

Ook moeten gemeenten zorgdragen voor een doelmatige inzameling en transport van afvalwater binnen de gemeentegrenzen. Dat betekent dat woningen in het buitengebied óf moeten worden aangesloten op het riool of dat daarvoor een ontheffing moet worden verleend en de eigenaar cq. bewoner van het betreffende pand zelf voor een zuiveringsinstallatie moet zorgen. Hiervoor zijn eventueel subsidies beschikbaar.

Uit de enquête die de stuurgroep Rioleringsbeleid heeft uitgevoerd, blijkt dat lang niet alle doelstellingen zijn gehaald. Zo hebben wel alle gemeenten een GRP opgesteld, maar de kwaliteit hiervan is nogal wisselend. De kwaliteit van de plannen neemt toe naar-

De aanleg van riolering in het buitengebied.

mate het handelt om de tweede of derde 'generatie'. Maar de basisinspanning is niet door alle gemeenten gehaald. Wel wordt bij alle gemeenten gewerkt aan het achterstallige onderhoud: riolen worden geïnspecteerd en waar nodig is begonnen met het vervangen van riolering.

Ook de buitengebieden zijn nog niet klaar. Waarschijnlijk zullen uiteindelijk zo'n 1400 woningen niet worden aangesloten op de riolering, maar op een IBA. Hiervoor moeten de gemeenten wel aanvragen voor ontheffing indienen bij de provincie, en ten tijde van de enquête hadden slechts drie van de 54 gemeenten dat ook daadwerkelijk gedaan. De provincie heeft inmiddels verzocht de aanvragen vóór 1 juli 2002 in te dienen. Verder blijkt dat een aantal woningen die in (zeer) kwetsbare gebieden staan, nog niet zijn aangesloten op ofwel riolering ofwel voorzien zijn van een IBA-systeem.

Aanbevelingen

Aan de hand van de resultaten van de enquête, waaraan 52 van de 54 Limburgse gemeenten hebben deelgenomen, hebben de opstellers een aantal aanbevelingen en acties opgesteld. Zo moeten de gemeenten de uitvoering van de basisinspanning en het aansluiten van het buitengebied krachtiger ter hand nemen, en moeten de gemeenten de in de GRP opgenomen realisatietermijnen hiervoor in acht nemen.

Ook moeten de aansluitingen in het buitengebied, duurzaam waterbeheer en financiële aspecten worden opgenomen in het gemeentelijk rioleringsplan. De provincie moet het bestuurlijk overleg met gemeenten die de basisinspanning en de aansluiting van het buitengebied binnen de gestelde termijn niet halen, intensiveren en bestuursconvenanten met de betreffende gemeenten afsluiten. Verder moeten gemeenten operationele plannen opstellen en deze jaarlijks actualiseren. Ook moeten gemeenten duurzaam integraal waterbeheer implementeren in het beleid en de uitvoering hiervan ter hand nemen. Tenslotte moeten waterbeheerders en de provincie de gemeenten stimuleren om schoon regenwater van het riool af te koppelen. Bij nieuwbouw kunnen de meerkosten van afkoppelen verrekend worden in de grondprijzen.

Een laatste aanbeveling van de opstellers van de nota is dat deze enquête tweejaarlijks, in iets gewijzigde vorm, wordt uitgevoerd. ☑